

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 67/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Vladárovou, advokátska kancelária, Veľká okružná 17, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9 P 94/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2019 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 P 94/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je ako otec maloletých detí navrhovateľom v konaní o zníženie výživného. Napadnuté konanie sa začalo na jeho návrh 31. marca 2015. Sťažovateľ ihneď po podaní návrhu na začatie konania požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania a následne 27. októbra 2015 podal sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Okresný súd na predmetnú sťažnosť reagoval svojím vyjadrením sp. zn. 1 SprS/455/2015 zo 7. decembra 2015, v ktorom sa konštatovala čiastočná dôvodnosť sťažnosti.

Sťažovateľ ďalej opísal priebeh napadnutého konania s dôrazom na nečinnosť okresného súdu, ako aj na svoju opakovanú aktivitu premietajúcu sa do urgencií a žiadostí o nariadenie pojednávania adresovaných okresnému súdu. Podľa jeho názoru bol okresný súd nečinný aj v ďalšom priebehu napadnutého konania, a z tohto dôvodu sťažovateľ podal 1. septembra 2016 opakovanú sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprS/446/2016 zo 4. októbra 2016 vyhodnotil sťažnosť ako dôvodnú vzhľadom na to, že okresný súd nerozhodol vec v primeranej lehote. Zároveň predseda okresného súdu konštatoval, že konanie je časovo a skutkovo náročnejšie z dôvodov tkvejúcich v samotnom správaní sa účastníkov napadnutého konania, ako aj z dôvodu dlhodobej neprítomnosti zákonného sudcu a z toho vyplývajúceho vzrastajúceho počtu nevybavenej agendy.

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom takto:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9P/94/2015 porušené bolo.

Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9P/94/2015 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

██████████ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia účet vedený v peňažnom ústave ██████████

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť ██████████ trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia na účet vedený v peňažnom ústave ██████████

██████████.“

4. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti požiadal v prípravnej fáze konania okresný súd, aby sa k predmetnej sťažnosti vyjadril. Podpredsedníčka okresného súdu v písomnom stanovisku sp. zn. 1 SprS/8/2019 z 22. januára 2019 doručenom ústavnému súdu 6. februára 2019 uviedla, že prejednávanú vec nemožno považovať po právnej stránke za právne náročnú, avšak „... *priebeh dokazovania a celý priebeh konania je ovplyvnený postupmi účastníkov, rozsahom dokazovania potrebným pre prejednanie veci a opakovanými žiadosťami účastníkov o odročenie pojednávania...*“.

Súčasťou stanoviska okresného súdu sp. zn. 1 SprS/8/2019 boli aj vyjadrenie zákonného sudcu a chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní, z ktorého sú zrejmé dôvody, pre ktoré bolo nevyhnutné viacnásobne odročiť riadne nariadené pojednávanie z dôvodov na strane účastníkov (napr. pojednávania nariadené na 18. apríl 2016, 6. marec 2017, 7. apríl 2017, 27. november 2017), čím sa dĺžka napadnutého konania bez podrobnejšieho preskúmania priebehu napadnutého konania javila na hranici primeranosti.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I. § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

10. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prieskumom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci

nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

11. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže napokon vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

12. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 P 94/2015.

13. Sťažovateľ formuluje svoje námietky vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní s dôrazom na jeho nečinnosť. Ústavný súd, prihliadnuc na skutočnosť, že ide o privilegovaný typ konania – konanie súdu vo veciach starostlivosti o maloletých, v rámci predbežného prerokovania konštatuje, že postup okresného súdu síce nebol optimálny, avšak v okolnostiach danej veci (najmä správanie sa účastníkov konania, rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia, čo sa týka vzájomného návrhu matky na zvýšenie výživného, náročnosť dokazovania) nie je doba konania na okresnom súde neprimerane dlhá. Ústavný súd, opierajúc sa o svoje zistenia, ktoré vyplynuli zo samotnej sťažnosti a z vyjadrenia zákonného sudcu obsiahnutého v stanovisku okresného súdu sp. zn. 1 SprS 8/2019, konštatuje, že okresný súd rozsudkom č. k. 9 P 94/2015-593 z 26. januára 2018, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, vo veci

meritórne rozhodol, a to tak, že návrh sťažovateľa na zníženie výživného zamietol a zaviazal ho platiť zvýšené výživné. Po podaní odvolania zo strany sťažovateľa 19. marca 2018 následná činnosť okresného súdu spočívala vo vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k predloženiu veci nadriadenému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa (doručovanie odvolania sťažovateľa, vyjadrenia účastníkov konania, podanie replík a duplík a ich doručovanie).

14. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, I. ÚS 103/2016).

15. Ústavný súd overením aktuálneho stavu napadnutého konania zistil, že súdny spis bol 18. januára 2019 predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Žiline a ustálil, že okresný súd v zásade vykonal potrebné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd hodnotí sťažnosť sťažovateľa v čase jeho rozhodovania ako zjavne neopodstatnenú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

Ani námietku sťažovateľa smerujúcu k nečinnosti okresného súdu pri doručovaní odvolania na vyjadrenie druhému účastníkovi konania v trvaní necelých 5 mesiacov (v čase od dôjdenia vyjadrenia matky k odvolaniu sťažovateľa 20. apríla 2018 do 13. septembra 2018, keď okresný súd zaslal matkino vyjadrenie ostatným účastníkom konania) nemožno vyhodnotiť ako skutočnosť, ktorá by poukazovala na nečinnosť okresného súdu v takej ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv.

16. V tomto smere sa žiada poukázať na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto práva označeným orgánom verejnej moci ešte mohlo trvať. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označeného práva zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o jeho porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nedochádza k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, a to bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02, IV. ÚS 103/07).

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je tento viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. S poukázaním na formuláciu petitu sťažnosti, podľa ktorej sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol nálezom tak, že „... základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9P/94/2015 porušené bolo...“, ústavný súd uvádza, že sťažovateľom nesprávne označenie základného práva, ktorého porušenie navrhuje vysloviť, vyhodnotil ako zjavnú chybu v písaní a zaoberal sa sťažnosťou z hľadiska v nej obsiahnutých námietok sťažovateľa

vo vzťahu k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2019